

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כב' השופט חאלד כבוב

המבקשים

1. בנק לאומי לישראל בע"מ
2. בנק לאומי ארה"ב
3. לאומי בנק פרטי בע"מ – לשעבר בנק לאומי שוויץ בע"מ
4. בנק לאומי לוקסמבורג S.A
5. חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ד"ר ישראל לשם ו/או דרור קדם
משרד מיתר ליקוורניק גבע לשם טל ושות'
דרך אבא הלל סילבר 16 רמת גן 5250608
טל': 03-6103100; פקס: 03-6103111

נגד

המשיב

מיכאל פורת
ע"י ב"כ י. סבו, עו"ד
דניאל פריש 3 תל אביב
טל': 03-7161555; פקס: 03-7161556

ובעניין

בארי לנואל
ע"י ב"כ עוה"ד עמית מנור ו/או יוקי שמש
רח' ברקוביץ 4 (מגדל המוזיאון) תל אביב 64238
טל': 03-6075001; פקס: 03-6075029

ובעניין

1. גליה מאור
 2. איתן רף
 3. צבי איצקוביץ
 4. עוזי רוזן
 5. בנימין נווה
 6. עדנה נפתלי
 7. יוסף הורוביץ
 8. אמנון זיידנברג
 9. שוקי יהושע אורן
 10. יורם מוסקוביץ
 11. דן מאירי
 12. אהוד אדוארד מוברמן
 13. אהוד שפירא
 14. מיכאל בר חיים
 15. זלמן סגל
- ע"י ב"כ עו"ד רם כספי ו/או עמית לייזרוב ממשרד כספי ושות'
רח' יעבץ 33 תל אביב 65258
טל': 03-7961000; פקס: 03-7961001

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

וכן ע"י ב"כ עוה"ד צבי אגמון ו/או אורי שורק
משרד אגמון ושות' רוזנברג-הכהן ושות'
רח' יגאל אלון 98 תל אביב 67891
טל': 03-6078607; פקס: 03-6078666

וכן ע"י עוה"ד יגאל ארנון ושות'
מרכז עזריאלי 5 תל אביב 67025
טל': 03-6087835; פקס: 03-6087716

16. סומך חייקין- רואי חשבון
ע"י ב"כ עו"ד ניר כהן ו/או אמיר בן ארצי
משרד ניר כהן, לשם ושות', עורכי דין
רח' ברקוביץ 4 תל אביב 64238
טל': 03-6968270; פקס: 03-6968277

17. קוסט פורר גבאי את קסירר- רואי חשבון
ע"י ב"כ עו"ד ד"ר גיל אוריון ו/או שוני אלבק
משרד פישר בכר חן וול אוריון ושות'
רח' דניאל פריש 3 תל אביב 6473104
טל': 03-6944111; פקס: 03-6091116

החלטה

א' מגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם חברה. בזמן שההליכים בבקשה מתקדמים, מגיש ב' בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם אותה החברה, בהתבסס על אותה מסכת עובדתית, בגין עילות דומות וכנגד משיבים דומים, אך בקשתו מוגשת בארה"ב ולא בישראל. ב' אף לא מכחיש כי ידע על ההליכים המתקיימים בישראל, אך טוען כי תביעתו תשרת בצורה טובה יותר את טובת החברה. האם יש מקום להוציא כנגד ב' צו חוסם אשר יאסור עליו את המשך ניהול ההליך מחוץ לישראל? שאלה זו היא העומדת בבסיס החלטה זו.

רקע והשתלשלות העניינים

1. ביום 1.9.2013 הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת בצירוף תביעה נגזרת (להלן: "בקשת לנואל המקורית") בשם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק"). הבקשה הוגשה נגד 6 משיבים וסכום התביעה עמד על 340 מיליון ש"ח. המשיבים הגישו תגובה לבקשה לאישור המקורית, המבקש הגיש תשובה לתגובה, הוגשו מספר בקשות מקדמיות כאשר מועד שמיעת ההוכחות נדחה לבקשת הצדדים, ונוכח צפי של הבנק כי יגיע להסדר עם משרד המשפטים האמריקאי בפרשה עליה סבה התביעה דנן (להלן: "פרשת הלקוחות האמריקאים" או "הפרשה").

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

2. ביום 22.12.2014 חתמו הבנק ותאגידים נוספים בבעלותו (להלן: "קבוצת לאומי") על שני הסכמים עם הרשויות האמריקאיות אשר מסדירים את אחריות הקבוצה לעניינים נושא הפרשה. על פי הסכמים אלו שילמה קבוצת לאומי סך של 400 מיליון דולר לרשויות האמריקאיות.
3. בעקבות חתימת הסכמים אלו, בישיבה שהתקיימה בפני ביום 24.12.2014 **בהסכמת הצדדים, אפשרתי למבקש בבקשת לנואל לתקן את הבקשה לאישור תביעה נגזרת בתוך 21 ימים מיום הדיון וקבעתי את התיק לשמיעת הוכחות בבקשת האישור ליום 23.2.2015.**
4. ביום 6.1.2015 הוגשה בהליך לנואל בקשה מתוקנת לאישור התביעה הנגזרת (להלן: "בקשת לנואל המתוקנת"), כאשר זאת הוגשה כנגד 22 משיבים, מתוכם אותם תאגידים נוספים בשליטת הבנק - כולל בנק לאומי ארה"ב. במסגרת בקשת לנואל המתוקנת נטען כי נושאי המשרה הנתבעים הסבו לקבוצת לאומי נזקים כספיים המסתכמים בסכום של 2.14 מיליארד ש"ח, להבדיל מהסכום של 340 מיליון ש"ח אשר צויין בבקשת לנואל המקורית.
5. בין לבין, ביום 31.12.2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת נוספת בשם הבנק על ידי מבקשים אחרים (תנ"ג 14-12-68211). הבקשה הוגשה כנגד הבנק ו 43 משיבים נוספים (להלן: "בקשת בן ציון"), כאשר רשימת המשיבים חפפה במידה רבה בין שתי הבקשות.
6. ביום 14.1.2015 הגיש הבנק בקשה למחיקה על הסף של בקשת בן ציון, זאת בשל העובדה כי לבקשת בן ציון לא קדמה פנייה מוקדמת לדירקטוריון הבנק, כנדרש לפי סעיף 194 **בחוק החברות** תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"). ביום 11.1.2015 הגיש המבקש בהליך בן ציון בקשה לעיכוב ההליכים בהליך לנואל ולאחר מכן בקשה לאיחוד תביעות נגזרות, בין זו שהגיש הוא לבין זו שהוגשה על ידי לנואל.
7. בהחלטתי מיום 14.4.2015 (להלן: "החלטתי בעניין בן ציון") קבעתי כי בקשת לנואל היא בקשת האישור המוקדמת בזמן. עוד קבעתי כי בנסיבות שנוצרו, בהן מוגשות שתי בקשות נגזרות כנגד אותם גורמים ובאותו נושא, והחוק שותק לגבי האופן בו יש לפעול, יש לאפשר לבית המשפט להחיל את המנגנון הקבוע בסעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") בשינויים המחויבים מאופייה של התביעה הנגזרת. לאחר שבחנתי את מאפייניהן של שתי הבקשות שהוגשו קבעתי כי יש להורות על מחיקת בקשת בן ציון על הסף, בין השאר בשל היותה השנייה בזמן ובהעדר ערך מוסף מהותי אותו היא מוסיפה לבקשת לנואל. ערעור שהוגש בבית המשפט העליון על החלטה זו נמחק בהמלצת בית המשפט (ע"א 3178/15 אברהם ברק ואח' נ' בנק לאומי לישראל בע"מ ואח' (2.12.2015)).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

8. בין לבין, ביום 19.2.2015 הגיש הבנק לבית משפט זה הודעה על החלטת דירקטוריון הבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה על מנת שתייעץ ותמליץ לו בנושא נגד מי מעובדי הבנק, בעבר ובהווה, יש להגיש תביעות בגין הנזקים שנגרמו לבנק בשל פרשת הלקוחות האמריקאים. בנוסף ביקש הבנק כי בית המשפט יעכב את ההליכים בתיק זה משך 4 חודשים, על מנת לאפשר לוועדה הבלתי תלויה לבצע את תפקידה. בהחלטתי מיום 11.3.2015 קיבלתי את הבקשה ועיכבתי את ההליכים בהליך לנואל, עד תום עבודת הוועדה.
9. ביום 3.3.2015, הגיש מר מיכאל פורת, אזרח ישראלי, בקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת ותביעה נגזרת כפולה בבית המשפט העליון במדינת ניו יורק, ארה"ב (להלן: **"בקשת פורת"**). להגשת בקשה זו לא קדמה פנייה לדירקטוריון הבנק, ופנייה כזו נעשתה לראשונה, אף לטענת המשיב, רק ביום 26.4.2015. בקשת פורת עוסקת, אף לפי טענותיו הוא, באותה פרשה, אותם הסדרי פשרה עם השלטונות האמריקאים ואותו נזק שנגרם לקבוצת לאומי. בבקשה זו נתבעים כ- 66 נתבעים, בעלי תפקידים שונים בעבר ובהווה בקבוצת לאומי. נתבעים אלו חופפים ברובם את הנתבעים בבקשת לנואל המתוקנת, אליהם נוספו עוד כהנה בעלי תפקידים שונים.
10. מר פורת ידע על הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה שהקים הבנק, טרם הגיש את הבקשה לאישור תביעה נגזרת כפולה, ואף הופיע בפניה מאוחר יותר באמצעות באי כוחו. זאת ועוד, לאור הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה הסכימו הצדדים בבקשת פורת לעיכוב הליכים בהליך בארה"ב עד קבלת המלצות ועדת התביעות הבלתי תלויה.
11. וועדת התביעות הבלתי תלויה סיימה עבודתה בחודש אוקטובר 2015 והגישה לדירקטוריון הבנק דין וחשבון על עבודתה. בעקבות המלצות הוועדה החל גיבושו של הסדר בין הבנק למבטחים של נושאי המשרה. במקביל ניהל הבנק מו"מ עם המבקשים בבקשת לנואל, והצדדים הגיעו להסכם פשרה אשר הוצג בפני לראשונה אתמול, ביום 2.3.2016.
12. ביום 1.2.2016 הגישה קבוצת לאומי **"בקשה למתן צו חוסם נגד מיכאל פורת ואח'"** (להלן: **"המבקשים"**), היא הבקשה המונחת בפני כעת, בה ביקשו כי בית משפט זה, ייתן צו חוסם כנגד מר פורת ובאי כוחו להימנע מלהמשיך בנייהול הבקשה לאישור תביעה נגזרת כפולה שהוגשה בניו יורק, ארה"ב.
13. ביום 15.2.2016 הגיש המשיב, מר פורת, תגובתו לבקשה. הבקשה והתגובה לה לא נתמכו בתצהיר. הצדדים השלימו טיעוניהם בעל פה בדיון שהתקיים בפניי ביום 25.2.2016.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

טענות הצדדים

טענות המבקשים

14. ראשית, מציינים המבקשים כי בית משפט זה הינו בעל סמכות לתן צו חוסם כנגד בעל דין לחדול או לעכב הליכים אותם הוא מנהל במדינה אחרת, או להימנע מלפתוח בהליכים אלה, כחלק מסמכותו לפי סעיף 75 **בחוק בתי המשפט** [נוסח משולב] תשמ"ד-1984, וכן סמכותו הטבועה.

15. המבקשים טוענים כי מצב בו הבנק (באמצעות שני המבקשים לדבר בשמו) מנהל אותו הליך, במסגרתו מתבקש אותו פיצוי בשתי ערכאות, על ידי באי כוח שונים, אינו אפשרי בישראל. לעניין זה קיימים טעמים נוספים לאלו של טובת הבנק בדמות שיקולי יעילות, חסכון בזמן שיפוטי ומניעת הכרעות סותרות. לטענת המבקשים, מר פורת ניסה לעקוף מגבלה זו, בחוסר תום לב וללא צידוק, באמצעות פתיחת ההליך במדינת ניו יורק, מחוץ לסמכות בתי המשפט הישראלים.

16. המבקשים מדגישים כי אין זה יכול להיות מטובתו של הבנק (אשר את טובתו יש לשקול במסגרת אישור תביעה נגזרת) לנהל הליכים מקבילים באותו העניין ונגד אותם נתבעים בשתי מדינות שונות, ע"י באי כוח שונים אשר יכולים להעלות טענות סותרות זו את זו, ותוך חשיפת הבנק להכרעות וסעדים סותרים בערכאות ומדינות שונות. המבקשים מציינים כי אחד השיקולים שהוכרו למתן צו חוסם הוא הרצון להימנע מסיכון זה להכרעות סותרות.

17. עוד טוענים המבקשים כי ניהול שני ההליכים הנידונים במקביל הינו טורדני ומכביד, כאשר ניהול ההליך בניו יורק יגרור את הבנק לעלויות ענק מיותרות, שיכולות להגיע למיליוני דולרים. לטענת המבקשים הנטל הכספי הכרוך בניהול מקביל של תביעות הוכר אף הוא במסגרת פסיקת בית המשפט כנימוק למתן צו חוסם. לכך, מוסיפים המבקשים את הטרדה שתגרם לעדים ומומחים אשר ידרשו להופיע בפני שני הפורומים בישראל ובארה"ב, כאשר לטענת המבקשים רוב רובם של עדים אלו הינם תושבי ישראל.

18. המבקשים ממשיכים וטוענים כי למר פורת לא ייגרם נזק כלשהו מניהול בקשת לנואל בישראל בלבד, כיוון שעניינו, יחד עם ענייניהם של שאר בעלי המניות של הבנק, יתבררו במסגרת אותה בקשה. יתר על כן, כיוון שבמידה ויתבקש בית משפט זה לאשר הסדר פשרה בין הצדדים, במסגרת אותו הליך אישור, תינתן זכות לבעלי המניות בבנק להביע התנגדות להסדר, ביניהם למר פורת. לטענת המבקשים לאחר שאושר הסדר כזה תתייתר בכל מקרה בקשת מר פורת בניו יורק, כיוון שבמסגרת ההסדר יותרו החברות בקבוצת לאומי על כל תביעות מצידן, ולא ניתן יהיה יותר להגיש תביעה נגזרת ולתבוע בשמן.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

19. המבקשים טוענים כי הפורום הישראלי הוא הפורום הראוי לבירור הבקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק והחברות שבבעלותו. לטענתם, מר פורת הינו ישראלי המחזיק מניות בבנק המאוגד בישראל, ואשר מניותיו נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. זאת ועוד, רוב הנתבעים הנתענים בבקשת לנואל ובבקשת פורת הינם ישראלים אשר החוק החל עליהם כנושאי משרה ודירקטורים הינו החוק הישראלי. בנסיבות אלה מירב הזיקות קושרות את ההליך למדינת ישראל ולא לניו יורק. צירופם של נתבעים נוספים ובפרט אמריקאים, לבקשתו של פורת חסרת משמעות מהותית לתביעה כיוון שמדובר באותו הליך בשם אותם צדדים.

20. לטענת המבקשים פורת קיבל על עצמו, הלכה למעשה, את סמכותו של בית משפט זה לדון בטענותיו מעצם פנייתם של באי כוחו, בעל פה ובכתב, לוועדה הבלתי תלויה, אשר בית המשפט בירך על הקמתה. עוד הם משיגים כנגד הטענה שעלתה בבקשת פורת בניו יורק כאילו אין לבית משפט זה סמכות כנגד חלק מהנתבעים בבקשת פורת (בהיותם אזרחים זרים). לטענת המבקשים אם ימצא כי תושב זר עוול כנגד הבנק בביצוע תפקידו בארה"ב, הרי שבית משפט זה יוכל לקנות סמכות כלפיו, בדומה לכל אדם זר הנתבע בישראל.

21. המבקשים ממשיכים וטוענים כי מתן צו חוסם הוא נכון וצודק במיוחד במקרה בו שני ההליכים המקבילים הם בקשות לאישור תביעות נגזרות בשם אותן חברות ובשל אותם אירועים. בהליך תביעה נגזרת בו מיוצג הבנק ע"י שני באי כוח שונים אשר לא נבחרו על ידו ואינם בהכרח מתאמים איתו את התביעה, עלולות להיגרם תסבוכות קשות. במצב בו כל בא כוח מגבש אסטרטגיה וטקטיקה לניהול ההליך לפי ראות עיניו אשר יכולה לסתור את אלו של בא הכוח המנהל את התביעה האחרת, הבנק הוא אשר יצא נפסד. במצב בו כל אחד מבאי הכוח יבקש להשיג יתרונות להליך אותו הוא מנהל על פני בא הכוח בהליך השני, יהפוך הבנק קורבן לשיקולי תחרות בין שניהם. זאת ועוד, אף אם תישקל אך ורק טובת הלקוח, קרי הבנק, עצם העובדה כי שני ההליכים מתקיימים במקומות שונים ועל פי דינים שונים ישפיעו אף הם על אופן ניהול ההליכים ויצרו סתירות קשות, שבצידן עלויות קשות ומיותרות על הבנק. המבקשים מציינים כי אילו הייתה מוגשת בקשת פורת בארץ, הייתה היא נמחקת כמו בקשת בן ציון, בהיותה המאוחרת בזמן, אשר נעשתה ללא פנייה מוקדמת לדירקטוריון הבנק. הגשת הבקשה בארה"ב על מנת להתחמק ממחיקה, אינה יכולה לעמוד, וכל הנימוקים שבהחלטת בן ציון רלוונטיים לצורך מתן הצו החוסם בענייננו.

22. לבסוף, טוענים המבקשים כי מתן הצו החוסם נחוץ לצורך קידום ההתקשרות בהסכם הפשרה, בהתאם להמלצת ועדת התביעות הבלתי תלויה. לטענתם, הסכמת המבטחים של בעלי המשרה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

לשלם לבנק 92 מיליון דולר, בהתאם להסכם הפרשה, מותנה בסילוק סופי ומוחלט של כל התביעות בקשר עם הפרשה, ובכלל זה ההליך בניו יורק.

טענות המשיב

23. לטענת המשיב רק לאחר יום ה-22.12.2014, עת נחתמו ופורסמו שני ההסכמים בין קבוצת לאומי לרשויות האמריקאיות, ניתן היה לראשונה לבחון את העובדות המעמידות את עילות התביעה לבנק. לפיכך, רק לאחר מועד זה ניתן היה להתחיל ולהכין בקשה מושכלת לאישור תביעה נגזרת בשם הקבוצה כנגד בעלי המשרה בה אשר היו מעורבים בפרשה.

24. המשיב טוען כי עצם הגשת בקשת לנואל המתוקנת כשבועיים לאחר חתימת ההסכמים עם הרשויות האמריקאיות, אשר כללו עשרות עמודים ודרשו ניתוח משפטי מעמיק, מעידה על בוסריותה של בקשה זו. זאת נוכח העובדה כי לבאי כוחו של מר פורת שהינם מומחים בתחום תובענות ייצוגיות ונגזרות, לקח הדבר חודשיים ימים, כדי להוציא תביעה יסודית, ומעמיקה.

25. ביום בו הודיע הבנק על הקמת וועדת תביעות בלתי תלויה ביום 19.2.15 הייתה בידי באי כוח מר פורת כבר טיוטת תביעה מבוססת, והם לא מצאו שיש מקום לשנות מהחלטתם להגישה. הסיבה לכך, לטענת המשיב, היא שהקמת הוועדה לא הבטיחה דבר בנוגע לתוצאות עבודתה.

26. הקמת וועדת התביעות הבלתי תלויה, אושרה ע"י בית משפט זה, לטענת המשיב, רק במהלך חודש מרץ ולאחר הגשת התביעה בארה"ב, כך שלא היה בפני באי כוחו של מר פורת, טרם הגישו את הבקשה לאישור תביעה נגזרת, החלטה שיפוטית המאשרת את הקמת הוועדה. אקדים ואציין כי מעולם לא אישרתי את הקמתה של וועדת התביעות הבלתי תלויה כיוון שזו אינה צריכה את אישורי. בהחלטתי מיום 11.3.2015 כתבתי במפורש שאין צורך לקבל את אישורו של בית המשפט להקמת וועדת תביעות חיצונית מייעצת, סמכות הנמצאת בידי של דירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 110(ג) לחוק החברות.

27. על פי נספח 5 לתגובת המשיב מכתב הדרישה לאישור תביעה נגזרת נשלח לבנק ביום 26.4.2015, כחודשיים לאחר הגשת בקשת פורת לבית המשפט בניו יורק. המכתב נשלח בתקופה בה התקיים עיכוב הליכים בבקשת פורת, ולפיכך, טוען המשיב, ניתן פרק זמן מספיק כדי לאפשר לבנק "לשקול את הדברים", כאשר ההליך לא התקיים בפועל, בהתאם לדרישת החוק.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

28. לטענת המשיב וועדת התביעות הכירה בחשיבות התביעה בניו יורק כיוון שהסכימה לשמוע את באי כוחו של מר פורת ולקבל את עמדתם בכתב. לפיכך, קיימת מניעות משפטית מצד המבקשים אשר הקימו את וועדת התביעות לטעון כעת כנגד בקשת פורת כי זו "תכסיס של חמדנות".

29. המשיב ממשיך וטוען כנגד המלצות וועדת התביעות הבלתי תלויה, כי הפיצוי המוצע בה נמוך בהרבה מזה לו זכאי הבנק על פי דעתו, ואשר אותו הוא יכול להשיג. לפיכך ביום 2.12.2015 פנו באי כוחו של מר פורת לבנק והתריעו כי מדובר בהסדר משלה וכי יש מקום לשנות את המלצות הוועדה. באותו מכתב טענו באי כוחו של פורת כי אין מקום לשחרור נושאי משרה ועובדים מחבות הפרת חובת אמון, כי על הבנק לשפר את הממשל התאגידי שלו, כי על הדירקטוריון לפעול על מנת להכליל סעיפים המאפשרים השבת סכומי בונוס ממי שמתברר כי הפר חובותיו כלפי הבנק, כי על הבנק לבחון אפשרות תביעה נגד רואי החשבון שלו ו/או להחליפם אחת לתקופה. מכתב זה מעיד לטענת המשיב על רצינות עבודתם של באי כוחו, ועל כך שהם אלו הראויים לנהל את הבקשה לאישור תביעה נגזרת, בהיותם מי ששומרים על זכויות הבנק בצורה מיטבית.

30. לטענת המשיב אין מקום לתת כנגדו צו חוסם משום שתנאי ראשון למתן צו חוסם, בהתאם להלכה בישראל ובמשפט המשווה, הוא שמי שנגדו ניתן הצו יהיה בעל דין בתביעה בה מבוקש הצו. לפיכך, היותו של פורת זר לבקשת לנואל, אינה מאפשרת להוציא נגדו את הצו.

31. המשיב ממשיך וטוען כי כנגד הטענה כי פורת הינו למעשה "שם גנרי" לכל בעל מניות של הבנק, ולכן מדובר בפועל באותם צדדים, תשובתו היא כי בפועל הבקשה שעומדת בפני בית המשפט היא מתן צו אישי כנגד מר פורת. כמו כן, לא ניתן להוציא צו כנגד כל בעלי המניות של בנק לאומי. לעניין זה מוסיף המשיב שאף אין מקום משפטי או עובדתי לתת צו חוסם כנגד באי כוחו של המשיב, באשר אלו אינם בעלי דין אלא מייצגים בלבד. לכך מוסיף המשיב כי מדובר בעו"ד אמריקאים אשר אינם כפופים כלל לבית משפט זה.

32. לטענת המשיב תנאי נוסף למתן צו חוסם הוא כי התביעה החוסמת תבלע את התביעה הנחסמת ותייתר אותה. תנאי זה אינו מתקיים בענייננו כיוון שמדובר בתביעות שונות. ראשית, רשימת הנתבעים שונה בין התביעות, כאשר בקשת פורת כוללת מספר רב יותר של נתבעים. שנית, מבין הנתבעים בבקשת פורת ישנם אזרחים אמריקאים אשר אינם כפופים לבית משפט זה, ולכן פסק הדין בתובענה בבקשת לנואל לא יחול עליהם. לפיכך, פסק דין ישראלי לא יסיים את ההליכים בארה"ב ולא ייתר אותם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

33. המשיב טוען כי מתן צו חוסם יביא לתוצאות בעיתיות כיוון שיש בצו זה כדי למנוע מבית משפט מוסמך בארה"ב לדון בתובענה נגד אזרחים אמריקאים שעניינה עוולות שביצעו בארה"ב המהוות הפרה של הדין האמריקאי.

34. עוד טענה שמעלה המשיב היא כי בקשת פורת אשר הוגשה עפ"י הדין האמריקאי, מבוססת על עילות תביעה שונות מזו של בקשת לנואל. מן הצד השני, לטענתו, בקשת פורת גדולה ומקיפה יותר מבקשת לנואל ולמעשה "בולעת" את תביעת לנואל, ועל כן יש לחסום דווקא את האחרונה.

35. המשיב מוסיף כי צו חוסם הינו סעד קיצוני וחריף המכיל איום בהליכי בזיון בית משפט פרסונאליים, ולפיכך אין לתתו מקום בו קיימות אלטרנטיבות אחרות, קיצוניות פחות. בענייננו, יכלו המבקשים לבקש את סילוק בקשת פורת על הסף בבית המשפט האמריקאי, לבקש עיכוב הליכים בארה"ב עד בירור הבקשה בישראל, לבקש עיכוב הליכים בישראל עד בירור הבקשה בארה"ב. משעה שהמבקשים לא עשו כן, אין מקום לנקוט בהוצאת צו חוסם.

36. המשיב ממשיך וטוען כי גם לגופו של דבר אין מקום להוציא צו חוסם בענייננו כאשר מתן צו חוסם נמצא בשיקול דעתו של בית המשפט, אשר צריך להתחשב בין השאר בשיקולי נימוס בינלאומי – מתן הצו כמוהו כהתערבות במערכת משפט של מדינה אחרת. במסגרת שיקול זה מונה המשיב חמשה מבחנים המופיעים בפסיקה האמריקאית למתן צו חוסם ביניהם: שיקולי מדיניות, היות התביעה הנחסמת קנטרנית, האם מדובר בתביעה חפצית (in rem), השפעת ההליכים בתביעה הנחסמת, נפקות הדיון הכפול. המשיב טוען כי יישום מבחנים אלו מגלה כי אין מקום להוציא צו חוסם כנגד מר פורת. התובענה בארה"ב הוגשה כדין ובתום לב, היא אינה טורדנית, אלא מבוססת יותר מבקשת לנואל, התביעה הוגשה גם כנגד אזרחי ארה"ב אשר לבית המשפט בישראל אין סמכות שיפוט לגביהם, בשל מעשים שבוצעו בארה"ב ונוק שצמח לתאגיד אמריקאי.

37. המשיב מוסיף כי הוצאת צו חוסם כנגדו מהווה פגיעה חמורה בזכות הגישה לערכאות שהינה זכות יסוד. בהיעדר מקור חוקי לפגיעה זו, לא ניתן לשלול את זכותו זו, במיוחד כאשר הוא אינו צד להליך.

38. הבקשה להוצאת צו חוסם הינה שימוש לרעה בהליכי משפט. המבקשים יודעים שאילו יגישו בקשה לסילוק על הסף של בקשת פורת בבית המשפט האמריקאי זו לא תענה, ולכן הם פונים לבית משפט זה לקבלת אותו הסעד. ניסיון זה של המבקשים לשימוש לרעה בבית המשפט הישראלי הינו חסר תום לב.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

39. עוד טוען המשיב כי הפורום האמריקאי הוא הפורום הנאות לניהול התביעה הנגזרת: הפעולות שבלב הבקשה נעשו בארה"ב, הפעולות נעשו ע"י נושאי משרה בלאומי ארה"ב, מדובר בסיוע לעבירות מס של אזרחי ארה"ב ובניגוד לחוקי ארה"ב, פעולות המהוות עבירה על חוקי ארה"ב וחוקי הבנקאות של מדינת ניו יורק. עוד טוען המשיב כי לבית המשפט האמריקאי הבנה עדיפה לקבוע האם נושאי המשרה הפרו את חוקי ארה"ב. עוד הוא טוען כי חלק מהעברות שנעשו למעשה כלל אינן עברות בישראל, אלא רק בארה"ב, מה שידרוש מבית המשפט הישראלי לימוד מעמיק של הדין האמריקאי, ובו כמובן יש יתרון מובנה לבית המשפט בניו יורק. המשיב מוסיף כי אותם אזרחים אמריקאים שאינם נתבעים בבקשת לנואל אינם כפופים לבית המשפט בישראל, ועל כן בכל מקרה יתקיים הליך בארה"ב. היתרון של בית המשפט האמריקאי נובע לטענת המשיב גם מהיות מרבית הראיות בארה"ב, מהאפשרות להשתמש בהודאת קבוצת לאומי כראיה בארה"ב, ומהאפשרות להיפרע מיותר נתבעים בבקשת פורת ולאכוף ביתר קלות את פסק הדין בארה"ב. כל אלו יהיו לטובת החברה שתוכל לפרוע את נזקה באופן מיטבי יותר אילו תתקיים התביעה בארה"ב. לכך מוסיף המבקש כי באי כוחו של מר פורת הסכימו לייצג את הבנק בתביעה הנגזרת בלי להשית עליו עלויות. יינתן כי רוב המבטחים אינם ישראלים וכי ישנה צפייה סבירה מצד הנתבעים להיתבע במקום בו בוצעו הפרות הדין

40. המשיב טוען כי אין מקום למתן צו חוסם אף מהסיבה כי צו זה הינו בלתי אכיף בארה"ב, וחסר תוקף כנגד באי כוחו של מר פורת, שהינם אזרחים אמריקאים. זאת ועוד, כיוון שמדובר על תביעה ציבורית, יוכל כל בעל מניות בבנק, כולל אזרח זר שאינו כפוף לבית משפט זה, לבוא בנעלי מר פורת ולהמשיך את הבקשה. כיוון שאין זה אפשרי שבית המשפט יוציא צו חוסם כנד כולי עלמא, מתן צו החוסם יוצרת צו בלתי אכיף ותאורטי שאין לתתו.

41. המשיב טוען כי אם יוצא צו חוסם, הנזק שיגרם מאי ניהול התביעה בארה"ב הוא אי מיצוי הליכים לקבוצת לאומי נגד כל האחראים לנזק, ופגיעה בטובת החברה. לטענתו, הדבר עולה מסכום הסכם הפשרה אותו מציעה וועדת התביעות, הנמוך בהרבה מהנזק הנתען על ידו ואשר אותו יוכל להשיג במסגרת בקשתו לאישור תביעה נגזרת.

42. לבסוף טוען המשיב כי הבקשה לצו חוסם, אשר אינה משרתת את קבוצת לאומי, נובעת מהקשרים הקיימים בין מנהלי הבנק בעבר למנהלים בהווה, היוצר "קשר נפסד מבחינת האינטרסים של התאגידים ושל בעלי מניותיהם".

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הדין הישראלי בנוגע למתן צו חוסם

43. אין חולק כי בסמכותו של בית משפט ישראלי לתת צו חוסם, המונע מאדם הכפוף לסמכותו להגיש או לנהל תביעה במדינה אחרת. ניתן למצוא את מקורה של סמכות זאת בסעיף 75 בחוק **בתי המשפט** [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, וכן בסמכותו הטבועה של בית המשפט.

44. ההלכה בכל הנוגע לשיקולים אותם צריך בית המשפט לשקול בבואו לתת צו חוסם נקבעה ברע"א 714/96 פריסקל נ' אורנשטיין, פ"ד מט(5) 759 (1996), פס' 11 לפסק דינה של כב' השופטת ט' שטרסברג-כהן (להלן: עניין פריסקל):

"השיקולים בהפעלת הסמכות אינם מהווים רשימה סגורה. יש לשקול, מחד גיסא, את הפגיעה הצפויה בצד המבקש את הצו אם לא יינתן לו כזה, ומאידך גיסא, את הפגיעה הצפויה בצד האחר אם יינתן נגדו צו כזה. יש לתת את הדעת על השאלה אם בפתיחת הליך בפורום הזר יש משום מהלך דיוני המכוון לפגוע בצד המבקש את הצו או למנוע ממנו זכות המגיעה לו בדיון; יש לבדוק אם פתיחת ההליך הזר נעשית לצורכי איום או סחיטה, והאם היא פוגעת בעקרונות צדק מהותיים ודיוניים; יש לשקול את ההשלכות שעשויות להיות להוצאת צו כזה, שיש בו כדי למנוע מצד להביא את עניינו לפני בית-משפט, זכות הנחשבת כזכות יסוד של האדם ושפגיעה בה עלולה להיחשב כנוגדת את תקנת הציבור; יש לתת את הדעת על כך שמדובר בצו שנפקותו במדינה אחרת ושאינו לבית-משפט מקומי אפשרות לאוכפו שם, אם כי הצו הוא אישי וניתן להעמיד לדין את מי שהפר אותו, בגין ביזיון בית-משפט.

מדיניות שיפוטית ראויה דורשת אפוא לתת צווים כאלה במשורה, שכן השיקולים כבדי המשקל, שאינם יורדים לשורש הסמכות, מורים על מימושה במקרים חריגים. השיקול המרכזי והחשוב ביותר הוא שיקול הצדק המוכרע על-פי נסיבותיו של כל מקרה לגופו."

45. סוגיית הנסיבות בהן על בית המשפט לתת צו חוסם עלתה שוב ברע"א 778/03 אינטר-לאב בע"מ נ' Israel Bio Engineering Project, פ"ד נז(5) 769 (2003) פס' 4-5, שם ביקש כב' השופט א'

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ריבלין להדגיש את עיקרון הצדק המונח ביסוד הצו, ואת חוסר היכולת להגדיר מראש את הנסיבות בהן יקבע כי שיקולי צדק מחייבים מתן צו חוסם (ההדגשות שלי ח.כ):

"אין חולק על סמכותו של בית-המשפט להוציא צו חוסם, אולם אופיו הקיצוני וייחודו של סעד זמני זה מחייבים את בית-המשפט לנהוג משנה זהירות בהפעילו את שיקול-הדעת המסור לו בהענקת הצו ולתתו אך ורק במקרים נדירים וחריגים במיוחד (ראו רע"א 714/96 פריסקל נ' אורנשטיין (להלן – פרשת פריסקל [1]), בעמ' 763-764). האיפוק והריסון מצדו של בית-המשפט נדרשים בשל שני טעמים: ראשית, הצו החוסם פוגע בזכות הגישה של האדם לערכאות. זכות זו זכות יסוד היא, שלא על נקלה יגבילה בית-המשפט, בייחוד ככל שהדברים אמורים באדם המבקש לפתוח בהליכים במדינה שהוא אזרח שלה או תושב בה. שנית, אף שהצו החוסם הוא צו אישי המופנה כנגד המתדיין ולא כנגד בית-המשפט הזר, יש בו משום התערבות ממשית בהליכים המתנהלים בפני בית-משפט זר. התערבות זו עומדת בניגוד לעקרון כיבוד הערכאות הזרות והכרעותיהן...

לדעתי, בהתחשב בעמדת המשפט המשווה, ותוך יישום מערכת השיקולים שפירטה השופטת שטרסברג-כהן, ראוי לקבוע כי ככלל, צו חוסם יינתן רק במקרים שהוכח בהם על-ידי מבקש הצו כי התביעה שהוגשה בפורום הזר הינה קנטרנית או שהוגשה בכוונה רעה. לא ניתן לקבוע מראש איזו תביעה תיחשב לקנטרנית ולכזו שהוגשה בכוונה רעה לצורך העניין, וההכרעה בשאלה זו תוכתב על-ידי שיקולי הצדק לפי נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה. אכן, גם באנגליה מיאנו בתי-המשפט בעקביות להעניק הגדרה מקיפה למונחים vexatious or oppressive proceedings (שהוא מונח רחב יותר), ובכך נמנעו הם מלתחום את גדר סמכותם למתן הצו – הכול על-מנת לאפשר להם להעניק סעד במקרה שהצדק דורש זאת (Cheshire and North *supra* [2], at p. 368; Dicey and Morris) על בית-המשפט שהוגשה לפניו בקשה למתן צו חוסם, להכריע אפוא בשאלה אם סבור הוא כי בנסיבות המקרה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

שבפניו יש לראות בתביעה שהוגשה בחוץ-לארץ תביעה קנטרנית או כזו שהוגשה בכוונה רעה, שמן הצדק למנוע את המשך הדיון בה.

ראו גם: רע"א 1743/12 יונס אלקרא נ' אפרים גוטקינד (11.4.2012).

46. נמצאנו למדים כי בבוא בית המשפט להכריע בבקשה למתן צו חוסם על בית המשפט להתחשב, בין השאר, בשיקולים הבאים: ראשית, מהי הפגיעה הצפויה לצדדים ממתן או אי-מתן הצו החוסם. שנית, מה היו מטרות המשיב בפתירת ההליך בערכאה הזרה – האם בבסיס ההליך עמד נימוק ענייני ולגיטימי, או שמא מדובר בתביעה קנטרנית או ב"כוונה רעה" להשגת הטבה לא כשרה, תוך פגיעה בעקרונות צדק מהותיים ודיוניים. שלישית, האם מתן הצו החוסם פוגע בזכות הגישה לערכאות ומה עוצמת פגיעה זו. רביעית, על בית המשפט להידרש לעקרון כיבוד הערכאות הזרות והכרעותיהן, והפגיעה שתיגרם לעקרון זה ממתן הצו. חמישית, יש לקחת בחשבון את עובדת היותו של צו חוסם קשה לאכיפה מעצם טבעו.

47. רשימה זו, על פי הלכת בית המשפט, איננה רשימה סגורה. אדרבה, כפי שהובהר בעניין פריסקל, **"השיקול המרכזי והחשוב ביותר הוא שיקול הצדק"** – עליו יש לעמוד באמצעות בחינה נקודתית של כל מקרה ומקרה, על נסיבותיו הייחודיות. יחד עם זאת, מדובר בסעד חריג אשר ינתן במשורה ובמשנה זהירות בנסיבות המתאימות בלבד.

מן הכלל אל הפרט

48. בפניי בקשה למתן צו חוסם כנגד מר פורת בנוגע להליך בקשה לאישור תביעה נגזרת, אותה הגיש בניו יורק, ארה"ב. בקשת לנואל לאישור תביעה נגזרת, המתנהלת בפניי, ובקשת פורת לאישור תביעה נגזרת, המנוהלת בניו יורק, עוסקות, כאמור, באותם אירועים ונזקים כספיים אשר נגרמו לקבוצת לאומי כתוצאה מהסדרים אליהם הגיעה עם הרשויות האמריקאיות, הסדרים לפיהם הודתה קבוצת לאומי בסיוע ללקוחותיה לחמוק מתשלומי מס בארה"ב.

49. עוד יצוין כי רק לפני מספר חודשים, בתיק זה ממש בעניין בקשת בן ציון, נדרשתי להחליט בסוגיה בעלת מאפיינים דומים, והיא כיצד יש לנהוג כאשר שתי בקשות לאישור תביעה נגזרת העוסקות באותו עניין ממש מוגשות ע"י שני מבקשים שונים אחת לאחר השנייה. בהחלטתי בעניין בן ציון הוריתי, כאמור, על מחיקת הבקשה המאוחרת על הסף. סבורני, כי הרציונליים שעמדו בבסיס החלטה זו – ועיקרם שיקולי יעילות וטובת החברה – רלוונטיים, בשינויים המחויבים, גם לסוגיה העומדת בפניי כעת.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

50. אמנם, המסגרת הנורמטיבית לדיון בבקשה למתן צו חוסם הינה שונה מזו שנידונה בעניין בקשת בן ציון, בה שתי התביעות הוגשו בישראל לאותו בית משפט. ההתמודדות המשפטית הנדרשת במתן צו חוסם, כאשר הבקשה לאישור תביעה נגזרת, השנייה בזמן, הוגשה בטריבונאל זר, טעונה בשיקולים נוספים ובחלקם שונים. עם זאת, לטעמי, יש בשיקולי הצדק הנגזרים מאופיין הייחודי של תביעות נגזרות כדי להטות את הכף, ולהביא למתן צו חוסם בענייננו. אפתח, אפוא, בבחינת התוצאה הראויה בהתאם לקריטריונים הקונקרטיים שאומצו בפסיקה למתן צו חוסם, ולאחר מכן אדרש גם לשיקול הצדק. אקדים ואומר כי שתי רמות הניתוח מובילות למסקנה כי מן הראוי להיעתר לבקשה, וליתן צו חוסם כנגד מר פורת.

הפגיעה הצפויה במבקשים מאי מתן הצו

51. המבקשים טוענים כי אי מתן הצו החוסם יגרור את הבנק לניהול שני הליכים באותו עניין ממש, כנגד אותם נתבעים, במדינות שונות ובאמצעות ב"כ שונים ולא מתואמים, תוך חשיפת הבנק להכרעות סותרות ועלויות נוספות. ניהול מקביל זה של הליכים נוגד את טובת הבנק, והינו טורדני ומכביד. המבקשים מדגישים כי יש פגם מיוחד בניהול הליך מקביל בניו יורק, נוכח העובדה כי רוב העדים הרלוונטיים הינם תושבי ישראל – מה שמבליט את עלויות הענק המיותרות הכרוכות בו, ואת חוסר התוחלת בניהול הליך זה מנקודת הראות של הבנק.

52. לטענה זו עונה המשיב כי היות ומתן צו חוסם הינו סעד קיצוני, בפני המשיבים קיימות אלטרנטיבות אחרות למניעת "הנזק" שלו הם טוענים. בין אפשרויות אלו, בקשה לעיכוב הליכים עד מתן הכרעה בהליך בניו יורק או בהליך בישראל, או בקשה לסילוק על הסף של הבקשה בניו יורק. כמו כן טוען המשיב כי בהעדר תצהיר לא הוכיח הבנק כי בקשה לסילוק על הסף שתוגש בניו יורק כרוכה בעלויות זמן וכסף משמעותיים.

53. איני שם עצמי מומחה לדין האמריקאי, אשר לא הוכח בפני ע"י מי מהצדדים, ובוודאי שאינני יכול לשפוט באיזו קלות, עלות ומהירות ניתן להגיש עתירה לסילוק על הסף בבית המשפט בניו יורק, ובאיזו קלות, עלות ומהירות זו תידון ותוכרע הכרעה סופית שאין עליה זכות ערעור. יחד עם זאת, ברור הוא כי העלויות של ניהול הליך שכזה אינן מבוטלות, הן במונחים כספיים והן במונחי זמן. לפיכך, עצם האפשרות להגשת בקשה לסילוק על הסף בבית המשפט בניו יורק, אותה מציג המשיב כחלופה ראויה למתן צו חוסם, איננה פתרון פלא המרפא לחלוטין את נזקי המבקשים כתוצאה מניהול הליכים מקבילים. למותר לציין כי גם עיכוב ההליכים באחת מהבקשות לא תמנע נזק זה – שהרי עם סיום ההליך הראשון, יידרש הבנק להתמודד שוב עם שאלת ניהולו של ההליך השני.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הפגיעה הצפויה במשיב ממתן הצו

54. המבקשים טוענים כי למר פורת לא יגרם כל נזק מניהול בקשת לנואל בישראל בלבד, במידה ויוצא נגדו צו חוסם, כיוון שעניינו, יחד עם עניינם של שאר בעלי מניות הבנק, יתברר במסגרת אותה בקשה. לכך עונה המשיב כי הנזק שיגרם במידה ויוצא צו חוסם אינו לו באופן אישי, אלא לקבוצת לאומי – שכן, במידה והתביעה לא תנוהל בארה"ב לא ניתן יהיה למצות את ההליכים כנגד כל האחראים לנזק, ובפרט האזרחים האמריקאים הנתבעים על ידו. לטענתו, ההוכחה לכך עולה מסכום הסכם הפשרה הנמוך אותו מציעה ועדת התביעות הבלתי תלויה, בהשוואה לסכום שניתן יהיה להשיג, לדבריו, אם תנוהל התביעה בארה"ב.

55. לא מצאתי ממש בטענת המשיב לגבי חוסר היכולת של בית משפט זה להיפרע מנזקים שיצרו עובדי קבוצת הבנק שהינם אזרחים זרים. ראשית על פי רציונל זה, הרי שבית המשפט בניו יורק לא יוכל להעניק סעדים כנגד בכירי קבוצת הבנק, שהם ברובם הגדול ישראלים – מה ששומט לחלוטין את הבסיס מתחת לטענה כי ניהול התביעה הנגזרת בארצות הברית משרת את טובת החברה. שנית, אין בהוספת שמות של עובדים אחרים בקבוצת הבנק לרשימת הנתבעים כדי להשפיע באופן מהותי על היקף התביעה, כך שהיכולת לנהל הליך גם נגד עובדים אמריקניים אינה מהווה שיקול מכריע.

56. לא שוכנעתי כי ועדת התביעות הבלתי תלויה שהוקמה, באופן וולונטרי, ע"י דירקטוריון הבנק הייתה מגיעה לתוצאה שונה בדרך כלשהי אילו היה ההליך כולו מתקיים בארה"ב, ולכן טענותיו של המשיב כלפי ההסדר אותו הציעה הוועדה שתפקידה היחיד לייעץ לדירקטוריון, אינן רלוונטיות כלל לענייננו. יתר על כן, המשיב הופיע בפני ועדת התביעות ושטח בפניה, בכתב ובעל פה, את טיעוניו – ומכאן שהוועדה נתנה עליהם את דעתה, והמלצתה משקללת את מכלול הנתונים הרלוונטיים, כולל אלו העולים מהבקשה של מר פורת.

57. זאת ועוד, בהתאם לסעיף 202(א) **בחוק החברות**, כל הסדר פשרה אותו יציגו הצדדים יצטרך לקבל את אישורו של בית משפט זה, אשר ידרוש ויעמיק בתנאיו על מנת לוודא כי הוא ראוי ומשרת בצורה מיטבית את הבנק ובכך את בעלי מניותיו. אילו ימצא בית המשפט כי הסדר הפשרה אינו ראוי, זה לא יאושר על ידו, והצדדים יצטרכו להמשיך בניהול ההליך. כמו כן, בהתאם לסעיף 202(ב) **בחוק החברות**, הסדר הפשרה יפורסם לציבור בעלי המניות, והמשיב יהיה רשאי להגיש התנגדות לאישור, אשר תישקל אף היא ע"י בית המשפט. לעיקרון טובת החברה ניתנות, אפוא, הגנות הולמות במסגרת ההליך המתקיים בישראל, ואין ממש בחשש מפני קבלת הסדר נחות ביחס לזה שניתן היה להשיג בארצות הברית. לבסוף מיותר לציין כי הטענה "אני

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

אעשה עבודה טובה יותר" בניהול התביעה, אינה יכולה להיות הוכחה לנזק שיגרם לקבוצת הבנק מניהול התביעה בישראל ולא בארה"ב.

58. לפיכך, מצאתי כי המשיב לא הוכיח כל נזק שיגרם לו או לקבוצת הבנק מהוצאת הצו החוסם אשר יאסור עליו להמשיך ולנהל את בקשתו בבית המשפט בניו יורק.

האם התביעה שהוגשה בניו יורק בעלת אופי קנטרני או הוגשה ב"כוונה רעה"

59. בבחני את טענות הצדדים, ועל אף שהמשיב נמנע מהגשת תצהיר אשר היה מפרט את המועדים בו נגלו לו הפרטים השונים, מצאתי כי המשיב לא יכול לטעון כי פעל בתום לב מוחלט עת פתח בהליך בקשה לאישור תביעה נגזרת בניו יורק.

60. מהשתלשלות האירועים, כפי שתוארה בתגובת המשיב, ניתן ללמוד כי המשיב ידע על הגשת בקשת לנואל המקורית לפני כשנה וחצי, ידע על הגשת בקשת לנואל המתוקנת ביום 6.1.2015, ואף ידע על הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה ע"י דירקטוריון הבנק ביום 19.2.2015 – כל אלו בטרם הגיש את בקשתו לאישור תביעה נגזרת לבית המשפט בניו יורק ביום 3.3.2015.

61. לטענת המשיב, המועד הראשון בו ניתן היה להגיש את הבקשה לתביעה נגזרת הינו לאחר חתימת הסדרי הפשרה של קבוצת לאומי עם הרשויות האמריקאיות ביום 22.12.2014 – אז נודעו העובדות העומדות בבסיס הבקשה. ברם, אף אם נניח כי התמונה הרלוונטית אכן התגלתה למשיב רק במועד זה, קשה לקבל את הטענה כי המשיב עמל בתום לב על הכנת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת במשך חודשיים וחצי – עד להגשתה ביום 3.3.2015. השיהוי המשמעותי בהגשת הבקשה, בייחוד על רקע העובדות שנגלו למשיב באותה תקופה, כפי שפורטו בפסקה הקודמת, יש בו כדי לפגום בתום ליבו ולהטיל ספק במניעי המשיב להגשת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת במקום ובמועד בו הוגשה. על כך יש להוסיף כי בהיעדר תצהיר, לא ניתן כלל לאמת את טענתו בדבר המועד המאוחר בו התגלו לו, כביכול, לראשונה העובדות שבבסיס הבקשה – מה שמעצים את סימני השאלה סביב מניעיו.

62. עוד עולה מטענות המשיב כי לא פנה בפנייה מוקדמת לבנק טרם הגיש את בקשתו לבית המשפט בניו יורק – על מנת לאפשר לבנק לבחון את האפשרות לנהל בעצמו הליך זה כנגד הנתבעים (קרי, הליך בניו יורק). רק ביום 26.4.2015, כמעט חודשיים לאחר הגשת הבקשה לאישור תביעה נגזרת, טרח המשיב לפנות אל הבנק. פרט זה אף הוא מעורר קושי בהתנהלות המשיב.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הפגיעה בזכות הגישה לערכאות של המשיב

63. אחד מהשיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו להחליט בבקשה למתן צו חוסם הוא הפגיעה בזכות הגישה לערכאות של האדם הנחסם. טענה לפגיעה זו אף עולה מתגובת המשיב. בעניינו, סבורני כי הוצאת צו חוסם לא תביא לפגיעה משמעותית בזכות הגישה של מר פורת לערכאות. אסביר.

64. חשיבותה של זכות הגישה לערכאות הוכרה בפסיקתו של בית המשפט כזכות יסוד של האדם, עוד קודם לחקיקת חוקי היסוד בדבר זכויות האדם. כיום, הדעה הרווחת היא כי זכות זו היא בעלת מעמד חוקתי. כך למשל בע"א 6805/99 תלמוד תורה הכללי והישיבה הגדולה עץ חיים בירושלים נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, ירושלים, פ"ד נו(5) 433 (2003), קבע הנשיא ברק:

"הזכות לפנות לבית המשפט היא זכות חוקתית. בעבר היא הייתה חלק מהזכויות ההילכתיות. כיום היא נגזרת מחוקי היסוד עצמם. יש לה מעמד חוקתי-על-חוקי".

ראו גם: יורם רבין, "זכות הגישה לערכאות – מזכות רגילה לזכות חוקתית" המשפט ה 217 (2000).

65. מטרתה של זכות הגישה לערכאות היא בראש ובראשונה לאפשר לאדם לזכות בסעד בגין פגיעה באחת מזכויותיו המהותיות – שהרי בלעדיה נותרות זכויות מהותיות אלו חסרות ערך של ממש. הזכות מקפלת בתוכה גם את הזכות לבירור הולם והוגן של התובענה, וליחס ראוי ושווה כלפי בעלי הדין. יחד עם זאת, בדומה ליתר הזכויות החוקתיות גם זכות הגישה לערכאות אינה זכות מוחלטת והיא מוגבלת בערכים ואינטרסים ציבוריים שונים. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה ברע"א 993/06 מדינת ישראל נ' מוסטפה דיב מרעי דיראני, סה (1) 438 (2011), פס' 22 ו-26:

"קיומן של זכויות מהותיות – בין זכויות מכוח חוק ובין זכויות חוקתיות – אין בו די, אם לא קיימת בצידן של זכויות אלה היכולת לאכוף אותן באמצעות פנייה לערכאות המשפט (רבין, בעמ' 46). אכן: "בהעדר אפשרות לפנות לערכאות, לא יוכל אדם לזכות בסעד בגין פגיעה באיזו מזכויותיו המהותיות, וממילא לא תהיה משמעות אפקטיבית לזכויות אלה" (ע"א 1480/04 מליבו ישראל בע"מ נ' מדינת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ישראל- משרד הבינוי והשיכון, פסקה 16 ([פורסם בנבו], 17.9.2006);
וראו גם: בג"צ 6824/07 מנאע נ' רשות המסים, פסקה 43 לפסק דינו
של השופט פוגלמן ([פורסם בנבו], 20.12.2010)). זכות הגישה
לערכאות מהווה, אפוא, תנאי בלעדיו-אין להגשמת הזכויות
המהותיות הנתונות לאדם, אשר נותרות, בהעדרה, חסרות ערך ממשי;
לא בכדי, היא נתפסת כ"תנאי הכרחי להבטחת הגנה נאותה על
חירויות היסוד של האדם, ולשם אכיפת שלטון החוק ובירור תקינות
פעילותן של רשויות השלטון" (המכון הישראלי לדמוקרטיה חוקה
בהסכמה 162 (2005)). זכות הגישה לערכאות מאפשרת לאדם לקדם
תהליכים חברתיים חשובים; היא מאפשרת לאזרח להשפיע על
מהלכה של החברה הדמוקרטית, להגן על שלטון החוק, ולקדם
עקרונות של שוויון וצדק חברתי...

לצד דברים אלה, יש לזכור, כי בדומה ליתר הזכויות החוקתיות, כך גם
זכות הגישה לערכאות אינה זכות מוחלטת. ככל זכות בעלת אופי
חוקתי, גם היא עשויה להתנגש בזכויות אדם אחרות או בערכים
ואינטרסים ציבוריים שונים המחייבים איזון ראוי ביניהם."

66. הליך של תביעה נגזרת שונה מהליך אזרחי רגיל בו אדם מבקש לממש את זכותו ולתבוע מהצד
אשר פגע בו את הסעד המגיע לו בכדי "לרפא" את הפגיעה. הליך תביעה נגזרת הינו הליך בעל
אופי ציבורי, וחשיבות ציבורית, בו מתנהלת התביעה באמצעות אדם אחד, בשם החברה, במטרה
להועיל לבעלי מניותיה כולם, אשר נפגעו מהמעשה נושא הבקשה.

67. לפיכך, זכותו של מר פורת לקבל גישה לבית המשפט על מנת שזה יעניק לו סעד כנגד הפגיעה
שנגרמה לו כבעל מניות בבנק מהפרשיה המדוברת, מתמצה בבקשת לנואל אשר הוגשה למעשה
גם עבורו. זכותו המהותית של מר פורת מוגנת במסגרת הליך זה ממש, בו עילות הבקשה ושאלת
הנזק שנגרם לבנק (ולבעלי המניות) זכות לבירור הולם והוגן. לכך יש להוסיף את המעמד לו
זוכה מר פורת כבעל מניות, לומר את דברו ולהתנגד לכל הסכם פשרה שיועמד לאישור בית
המשפט בהתאם לסעיף 202(ב) בחוק החברות.

68. זכות הגישה לערכאות מתמצה אפוא בזכות לאכוף את זכויותיך, בין השאר הקנייניות, ולקבל
סעד על פגיעה בהן. זכות זו אינה הזכות לייצג את הבנק בתביעה נגזרת על מנת לזכות בגמול

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ושכר טרחה במידה והתביעה תתקבל. לפיכך, אין במתן צו חוסם פגיעה ממשית בזכות הגישה לערכאות של מר פורת.

69. לעניין זה אוסיף כי טענתו של מר פורת כי הוצאת צו חוסם תביא לפגיעה בזכות הגישה שלו לערכאות, דומה לטענה אפשרית של כל מי שמבקש להצטרף לתביעה ייצוגית קיימת או לתביעה נגזרת קיימת המנוהלות בישראל. עם זאת, גם אם ישנה פגיעה מצומצמת בזכות הגישה לערכאות של אותם מבקשים מאוחרים, זכויות ואינטרסים ציבורים אחרים מביאים למסקנה כי בנסיבות המתאימות יש למחוק את אותן בקשות – כפי שעולה מהחלטתי בעניין בן ציון.

כיבוד הערכאה הזרה בניו יורק והכרעותיה

70. אינני מטיל ספק בטענה כי במתן צו חוסם האוסר על מר פורת להמשיך ולנהל את הבקשה לאישור תביעה נגזרת אותה הגיש בניו יורק, ארה"ב, יש משום פגיעה מסוימת בעקרון הכיבוד ההדדי בין ערכאות.

71. יחד עם זאת, נראה כי פגיעה זו אינה כה חמורה במקרה זה, באשר על פי טענות הצדדים זמן קצר לאחר שהוגשה הבקשה לאישור תביעה נגזרת בארצות הברית, הסכימו הצדדים לעיכוב הליכים בבקשה זו עד לאחר מתן המלצותיה של הוועדה הבלתי תלויה שהקים הבנק. לפיכך, מדובר בהליך אשר יופסק בראשיתו, טרם נדרש בית המשפט הנכבד בניו יורק להיכנס לגופם של דברים, בוודאי שלא להכריע בעניינים מהותיים כלשהם הנוגעים לתביעה הנגזרת.

הקושי באכיפת צו חוסם ושאלת השגת מטרותו

72. המשיב טען בתגובתו כי ישנו קושי מובנה בהוצאת צו חוסם שאיננו אכיף בארה"ב. יתר על כן, בשל העובדה שענייננו הוא תביעה נגזרת, התוצאה של הוצאת הצו כנגד מר פורת, תביא אך להחלפתו בידי אדם אחר, שאינו ישראלי, ולפיכך, אינו כפוף לסמכות בית משפט זה.

73. זאת ועוד, אתמול, ה- 2.3.2016 הוגשה הודעה ע"י המשיב בה הודיע לבית המשפט שעל אף שהוא עומד על טענותיו שאין כל הצדקה למתן צו חוסם, נוכח הדיון שהתקיים בבקשה זו, שוקלים מספר מבקשים, אזרחים אמריקאים, להצטרף להליך המתנהל בארה"ב, לצד המשיב או תחתיו. משמעותה של הצטרפות מבקשים אמריקאים לבקשת פורת היא המשך התנהלות ההליך בארה"ב במנותק מההליך בישראל, אף אם יורה בית משפט זה על מתן צו חוסם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

74. בהודעה זו אין כדי לשנות את החלטתי למתן צו חוסם. הנני מודע היטב למגבלות כוחו של בית משפט זה, אשר אינו יכול או מתיימר לעצור את ניהול הבקשה לאישור תביעה נגזרת שהוגשה בארה"ב, במידה וימצא אזרח זר אשר יכנס בנעליו של המשיב. יחד עם זאת, כפי שקבעתי בראשית נימוקי הכרעתי, עקרונות של יעילות וצדק מחייבים את בית המשפט לעשות כל שביכולתו כדי למנוע התנהלות מיותרת זו שאינה לטובת קבוצת הבנק, והמסמנת מגמה הולכת ומתפתחת של ריבוי תביעות, אשר על בתי המשפט לקבוע לה מסגרות. בית המשפט אינו מתכוון לתת יד לעקיפת פסיקתו, החוסמת מבקשים חדשים מלהגיש תביעה נגזרת נוספת כאשר זו כבר מתנהלת בבתי המשפט בישראל, באמצעות הגשת בקשות אלו מעבר לים.

75. לפיכך, מצאתי כי אף אם אין ודאות כי מתן הצו החוסם ישיג את המטרה של מניעת התנהלות מקבילה ומיותרת של שתי תביעות נגזרות דומות, משיקולי מדיניות וצדק, הנוגעים לבקשה המונחת בפניי, יש מקום להוציא.

נסיבותיו המיוחדות של מתן צו חוסם במסגרת תביעה נגזרת – שיקולי צדק

76. כפי שתואר בהרחבה בתחילת דבריי, ההלכה בעניין מתן צו חוסם שמה את שיקולי הצדק הנוגעים לנסיבות המיוחדות בהן מבוקש הצו החוסם, במרכז השיקולים שעל בית המשפט לשקול. סבורני כי אופייה המיוחד של התביעה הנגזרת בכלל, והנסיבות המיוחדות הקשורות לפרשית הלקוחות האמריקאים והבקשות שהוגשו בעקבותיה בפרט, הופכים את מתן הצו החוסם כנגד מר פורת, לצעד הראוי והנכון אותו על בית המשפט לנקוט. אפרט.

(א) תביעה נגזרת – מסגרת נורמטיבית

77. סעיף 1 לחוק החברות מגדיר תביעה נגזרת כדלקמן:

"תובענה שהגיש תובע בשם חברה בשל עילת תביעה שלה".

סעיף 194(א) לחוק החברות קובע:

"194. (א) כל בעל מניה וכל דירקטור בחברה (בפרק זה - תובע) רשאים להגיש תביעה נגזרת אם התקיימו הוראות סימן זה".

הליך התביעה הנגזרת מאפשר לבעל מניות בחברה או לחבר דירקטוריון להגיש תובענה בשם החברה, בגין עילת תביעה של החברה. (ראו ע"א 52/79 סולימני נ' בראונר, פ"ד לה(3) 617, 624 (1980); ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה בע"מ, פ"ד נא(2) 312, 324 (1997);

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

רע"א 2903/13 אינטרקולוני השקעות בע"מ נ' שקדי, פסקה 13 לפסק דינה של המשנה לנשיא מ' נאור (27.8.2014).

78. התביעה הנגזרת הינה הליך חריג וייחודי בו ניתנת לבעל מניות או לדירקטור זכות עמידה לתבוע בשם החברה את נזקה – אף שהאורגן המוסמך החליט שלא להגיש תביעה שכזו. כפי שנאמר בדברי ההסבר להצעת חוק החברות, התשנ"ו-1995, ה"ח 2, 73-74 [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"הואיל והזכות המשמשת נשוא לתביעה הנגזרת היא זכותה של החברה, וכל סעד הנפסק בהליך ייפסק לטובתה של החברה כולה, יש לראות את החברה כתובעת. בעל המניות או הדירקטור הבודד, הוא האורגן של החברה לעניין הגשת תביעה נגזרת, כאשר הדירקטוריון או האסיפה הכללית אינם נרתמים למשימה ואינם מגישים את התביעה בשם החברה."

מתן אפשרות לבעל מניות להגיש תביעה בשם החברה, מהווה פגיעה באחד מהעקרונות הבסיסיים של דיני חברות - העיקרון לפיו הסמכות לפעול בשם החברה נתונה לאורגניה וכי בעלי מניות אינם רשאים להתערב בהחלטות החברה (ראו אירית חביב סגל, **דיני חברות** כרך א', פרק י"ב - תביעה אישית, תביעה נגזרת ותובענה ייצוגית (2007), וכן דבריי בתנ"ג (מחוזי ת"א) 46924-05-11 **דיין נ' פתאל** פסקאות 91-93 (4.9.2012) וההפניות שם).

לפיכך, הזכות להגיש תביעה נגזרת אינה אוטומטית אלא טעונה אישורו של בית המשפט, אישור אשר יינתן בהתקיים התנאים המנויים בסעיף 198 לחוק החברות – קרי, אם שוכנע בית המשפט כי ניהול התביעה משרת את טובת החברה, וכי התובע אינו פועל בחוסר תום לב.

(ב) שיקולי בית המשפט ביחס לבקשות "מתחרות" לאישור תביעה נגזרת המוגשות באותו עניין

79. בהחלטתי בעניין בן ציון עמדתי על השיקולים אותם על בית המשפט לשקול בבואו להכריע בדבר אופן ניהולן של שתי בקשות "מתחרות" לאישור תביעה נגזרת. שיקולים אלו צריכים לחזור ולהישקל אף בענייננו, כאשר הבקשה ה"מתחרת" לבקשה הראשונה בזמן מוגשת במדינה זרה, והדרך להביא למחיקתה היא הוצאת צו חוסם כנגד המבקש שם. לפיכך אחזור בקצרה על אותם שיקולים, בשינויים המחויבים מאופייה של הבקשה שלפניי.

א) שיקול טובתה של החברה: במרכזו של הליך אישור תביעה נגזרת עומד עיקרון טובת החברה. כך, סעיף 198(א) לחוק החברות הקובע כי בית המשפט יאשר תביעה נגזרת, בין היתר, אם

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

שוכנע כי "לכאורה התביעה וניהולה הן לטובת החברה". לפיכך, כאשר שתי בקשות לאישור תביעה נגזרת מוגשות בשם החברה באותו עניין, בשתי מדינות שונות, על בית המשפט לבחון כיצד ניהולן של תביעות אלו ישפיעו על טובת החברה, אשר תמצא תובעת את אותו הנזק באותן עילות בשתי ערכאות ומערכות משפט שונות.

ב) שיקולי יעילות הדיון: על בית המשפט לבחון מה היא הדרך היעילה לניהול הדיון בבקשות לאישור תביעה נגזרת אשר תוביל לחיסכון בזמן שיפוטי, לחיסכון בזמנם של הצדדים המתדיינים, חיסכון בעלויות וסיום מהיר של התביעה. כמובן שכאשר מדובר בבקשה למתן צו חוסם, לא עומדת בפני בית המשפט אפשרות לאחד את הדיון בין שתי הבקשות ה"מתחרות", אלא אך לבחון ולהחליט האם במונחי יעילות עדיף לקיים דיון נפרד בכל אחת מהבקשות, או להביא לחסימת הדיון בבקשה המתנהלת בערכאה הזרה.

ג) שיקולי יעילות המערכת השיפוטית: נוכח החשיבות הציבורית של מוסד התובענה הנגזרת והרצון להגן על האינטרסים של החברה העומדים בבסיסו, יש לעודד הגשת תביעות נגזרות, כאשר אלו מבוססות ומעמיקות. אולם לצד התועלת והיתרונות שבמוסד זה הרי שיש למנוע ניצולו לרעה, נוכח מציאות בה חדשות לבקרים מוגשות מספר בקשות שונות לאישור תביעה נגזרת בשם אותה החברה ובגין אותן העילות.

השאלה המרכזית אותה יש לשאול כאשר בוחנים האם יש לתת בכורה לבקשה לאישור תביעה נגזרת אשר הוגשה ראשונה בזמן, היא האם יש בבקשות הנוספות והמאוחרות כדי להוסיף נדבך מהותי וחיוני על הבקשה הראשונה. בקשה ראשונה נטולת בסיס אשר הוגשה בחופזה, תיסוג בפניי בקשה מעמיקה, מבוססת וראויה הגם שהוגשה במועד מאוחר יותר. בקשה כזו משרתת את טובת החברה, והעדפתה תורמת ליעילות הדיון. יחד עם זאת אין ב"שיפור" של הוספת עילה או הוספת משיבים שאין בהם נדבך מהותי, ייחודי ומשמעותי, כדי להוות סיבה להעדפה של בקשה מאוחרת. על בית המשפט לבחון האם השוני האמור שבין הבקשות לאישור, המוקדמת והמאוחרת, הינו חיוני והכרחי לצורך הכרעה במחלוקת בין הצדדים באופן מקיף וממצה ולהגיע לחקר האמת. ללא שוני מהותי, הצעד הנכון הוא מחיקתה של הבקשה המאוחרת. ראו לעניין זה החלטת השופטת ר' רונן בת"צ (מחוזי ת"א) 55750-07-14 **ריטבלט נ' א. דורי בניה בע"מ** (9.11.2014) אשר רלוונטית גם לעניין תביעות נגזרות.

אדגיש, קביעת רף מחמיר לצירוף בקשות לאישור תביעות נגזרות מאוחרות יותר הינה הכרחית, שכן אילו בית המשפט היה מתיר צירוף בקשות לאישור תביעות נגזרות כדבר שבשגרה, התוצאה הייתה הצפת בתי המשפט בבקשות לאישור תביעות דומות. למעלה מכך, מצב זה מרפה את ידיהם של מבקשים ראויים שיחששו מהגשת בקשה שכזו, גם אם היא מבוססת, משום העובדה שמבקשים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

נוספים יעלו על אותו הגל של הבקשה ויצטרפו לבקשה המקורית, וזאת מבלי לקחת על עצמם את אותם סיכונים העומדים בפני המבקש המקורי.

ד) ידיעתו של המבקש השני על הבקשה הראשונה בזמן: בבוא בית המשפט להכריע בקשר לאופן ניהולן של בקשות "מתחרות" לאישור תביעות נגזרות עליו לתת את הדעת ולבחון, בין היתר, האם המבקש המאוחר ידע על הבקשה הקודמת לאישור התביעה הנגזרת, בה מתעוררות שאלות דומות של עובדה או משפט. ככל שהגשת הבקשה נעשתה תוך ידיעה על קיומה של הבקשה לאישור הקודמת, הרי שעל בית המשפט ליתן משקל גם לאופן התנהלותו ולסוגיית תום ליבו של המבקש המאוחר (ראו דברי השופט א' רובינשטיין בע"א 5503/11 **דבח נ' דינרי**, פסקה כ"ה (18.1.2012), והכל בהתאם לנסיבות העניין שבפניו.

80. אדגיש, שיקולים אלה כולם רלוונטיים גם כאשר בית משפט נדרש להכריע בבקשה למתן צו חוסם כנגד בקשה מתחרה לאישור תביעה נגזרת אשר הוגשה במדינה זרה – ומשפיעה, אפוא, על מערך הסיכונים והסיכויים בניהול הבקשה לאישור תביעה נגזרת בישראל.

ג) יישום השיקולים המנחים בנסיבות ענייננו על מתן צו חוסם

81. יישום הקביעות העובדתיות והנורמטיביות שאימצתי בהחלטת בן ציון, מוביל למסקנה כי גם שיקולי הצדק תומכים בצורה ברורה במתן צו חוסם.

82. כפי שפורט בהרחבה לעיל, שיקול טובת החברה תומך באופן מובהק במתן צו חוסם. ראשית, ניהול הליך כפול בישראל ובארה"ב עלול להסב לבנק נזק רב, כאשר שני הליכים ינוהלו בשמו, ללא כל תיאום, ע"י באי כוח שונים המחזיקים באינטרסים שונים, ועלול אף להסתיים בהחלטות סותרות. הדבר פוגע ויפגע ביעילות הדיון ויטיל על הבנק עלויות כבדות – אשר מתעצמות נוכח הצורך בניהול ההליך בבית משפט בניו יורק, הגם שמרבית העדים הרלוונטיים מצויים בישראל.

83. שנית, בניגוד לטענות המשיב, אין כל יסוד להניח כי לבנק תצמח תועלת מניהול התביעה בארצות הברית, או כי יש בתביעתו כדי להוסיף נדבך מהותי לתביעה אשר הוגשה בישראל, כך שתשרת בצורה טובה יותר את טובת הבנק. בבסיסן של שתי הבקשות מצויים ההסכמים עליהם חתמה קבוצת הבנק עם הרשויות האמריקאיות, ושתי הבקשות מתייחסות להסכמים אלו ביסודיות ובעומק. לפיכך, לא נראה כי התוספת הנטענת בבקשת פורת הינה חיונית והכרחית לצורך הכרעה במחלוקת בין הצדדים באופן מקיף וממצה. יתר על כן, התועלת בצירופם כנתבעים של אי אלו עובדים ישראלים ולא-ישראלים של הבנק בטלה בשישים אל מול העלויות הכרוכות בכך, ואין בה כדי להצדיק קיום הליך מקביל. לעניין זה ראו החלטתי בעניין בן ציון, פס' 36.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

84. זאת ועוד, כפי שהבהרתי לעיל, ידיעתו של המשיב על הבקשה לאישור תביעה נגזרת הקודמת בזמן, ואף על הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה ע"י דירקטוריון הבנק, אינה במחלוקת, ומטילה צל כבד על התנהלותו ועל תום ליבו. התנהלות זו מטה אף היא את הכף לטובת הוצאת צו חוסם, באשר בית משפט זה לא ייתן ידו לעקיפת ההגבלה החלה על המשיב להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת נוספת בישראל, באמצעות הגשת בקשה זו בפורום זר, ובחוסר תום לב.

85. מכל האמור לעיל עולה המסקנה כי שיקולי הצדק תומכים אף הם בהוצאת צו חוסם שימנע מהמשיב לנהל את ההליך המקביל בארה"ב..

התייחסות לטענות נוספות

86. המשיב טוען בבקשתו כי לא ניתן לתת צו חוסם כנגד מי שאינו צד לתובענה, קרי אינו מתדיין בפני בית המשפט בו הוגשה הבקשה למתן צו חוסם.

87. אין בידי לקבל טענה זו. ראשית, מהלכות בית המשפט העליון בנושא צו חוסם אשר נסקרו מעלה, לא עולה כי צו חוסם יוצא רק כנגד מי שהוא צד לתביעה, לפיכך לא ניתן לומר כי מדובר בתנאי סף למתן צו חוסם במשפט הישראלי. שנית, כפי שתיארתי בהרחבה, הליך אישור תביעה נגזרת איננו ככל הליך תביעה אזרחית. בהליך תביעה נגזרת מבקש בעל המניות בחברה לבוא בנעליה של החברה ולתבוע בשמה את הנתבעים שעוולו כלפיה. קרי, התובע איננו מר פורת אלא הבנק והסעד המבוקש הוא הנזק שנגרם לבנק. במובן זה ישנה זהות של הצדדים בין הבקשה המתנהלת בפני לבין הבקשה המתנהלת בניו יורק. (לעניין זה ראו פס' 29 להחלטתי מיום 14.4.2015 בעניין בקשת בן ציון).

88. סבורני שאף טענת הסף השנייה של המשיב כאילו מדובר בתביעות שונות בעילות שונות, דינה להידחות. במרכזן ומהותן של שתי הבקשות לאישור תביעה נגזרת עומדים הסכמי קבוצת לאומי עם הרשויות האמריקאיות, והתשלום בסך של 400 מיליון דולר ששילמה הקבוצה בעקבות ההסכמים לאותן רשויות. לא מצאתי כי מהותית יש חשיבות להבדלים הנטענים בין הבקשות.

89. טענה נוספת של המשיב היא כי הפורום הישראלי איננו הפורום הנאות לניהול התביעה הנגזרת וכי יש להעדיף על פניו את הפורום האמריקאי.

90. אינני מוצא כי הכרעה בשאלת הפורום הנאות נדרשת לצורך הבקשה שבפני למתן צו חוסם. אף לא נראה כי מי מהצדדים ייחס לשאלה זו חשיבות רבה בהכרעה, ולראיה, איש מהם לא הגיש תצהיר הנוגע לשאלה זו ולא ניסה לתמוך בטענות העובדתיות הרבות שנכתבו על ידם בהקשר זה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

91. מעבר לצורך אציון כי על פניו קשה ביותר לקבל את עמדת המשיב כי הפורום הנאות הינו דווקא זה האמריקאי. בענייננו, כאמור, מדובר בבנק ישראלי, אחד מהגדולים בישראל, אשר הינו הבעלים הבלעדי של חברות הבת המעורבות בפרשייה, ביניהן זו האמריקאית, ואשר התנהלותו העסקית העיקרית היא בישראל. עוד נזכיר כי מדובר אף על פי טענת המשיב בדירקטורים ישראלים הפועלים בישראל, רוב בעלי התפקידים הנתבעים הינם ישראלים, בוודאי הבכירים, כאשר וועדת התביעות הבלתי תלויה אשר הוקמה ע"י דירקטוריון הבנק טרם הגשת בקשת פורת בניו יורק, הוקמה בישראל. עוד נוסף, כי המשיב הינו ישראלי והמניות אותן הוא מחזיק נסחרות בבורסה בתל אביב. מבלי לקבוע מסמרות בדבר, עובדות אלו כולן מכוונות לכך שהפורום הנאות להגשת תביעה נגזרת הינו ישראל.

סוף דבר

92. ממכלול השיקולים שמניתי לעיל הגעתי לידי מסקנה שדין הבקשה להתקבל בכל הנוגע למר פורת עצמו. כמובן שבית המשפט אינו יכול להוציא צו חוסם כנגד באי כוחו של מר פורת, ואף אין זה ראוי כי יוציא צו כזה, בהיותם מייצגים שאינם צד לבקשת פורת.

93. ניתן בזאת צו חוסם לפיו נאסר על מר מיכאל פורת להמשיך ולנהל את הבקשה לאישור תביעה נגזרת אשר הגיש בשם קבוצת הבנק בארה"ב, או להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת אחרת במקום אחר כנגד קבוצת הבנק, בנוגע לפרשת הלקוחות האמריקאים.

94. בנסיבות העניין לא מצאתי מקום לחייב את מי מהצדדים בהוצאות.

ניתנה היום, כ"ג אדר א' תשע"ו, 03 מרץ 2016, במעמד הצדדים.

חאלד כבוב, שופט